

॥ तैत्तिरीय संहिता ॥

॥ पञ्चमः प्रश्नः ॥

॥ तैत्तिरीयसंहितायां तृतीयकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः ॥

पूर्णा पश्चादुत पूर्णा पुरस्तादुन्मध्यतः पौर्णमासी जिगाय।
तस्यां देवा अधि संवसन्त उत्तमे नाकं इह मादयन्ताम्।
यत्ते देवा अदधुर्भागधेयममावास्ये संवसन्तो महित्वा। सा
नो यज्ञम्पिपृहि विश्ववारे रयिं नो धेहि सुभगे सुवीरम्।
निवेशनी संगमनी वसूनां विश्वा रूपाणि वसून्त्यावेशयन्ती।
सहस्रपोषः सुभगा रराणा सा न आ गन्वर्चसा॥१॥

संविदाना। अग्नीषोमौ प्रथमौ वीर्येण वसून्नुद्रानादित्यानिह
जिन्वतम्। माध्यः हि पौर्णमासं जुषेथां ब्रह्मणा
वृद्धौ सुकृतेन सातावथास्मभ्यः सहवीराः रयिं नि
यच्छतम्। आदित्याश्चाङ्गिरसश्चाग्नीनादधत ते दर्शपूर्णमासौ
प्रैफसन्तेषामङ्गिरसां निरुप्तः हविरासीदथादित्या एतौ
होमावपश्यन्तावजुहवुस्ततो वै ते दर्शपूर्णमासौ॥२॥

पूर्व आलभन्त दर्शपूर्णमासावालभमान एतौ होमौ

पुरस्ताञ्जुहुयात्साक्षादेव दर्शपूर्णमासावा लभते ब्रह्मवादिनो
वदन्ति स त्वे दर्शपूर्णमासावालभेत य एनयोरनुलोमं
च प्रतिलोमं च विद्यादित्यमावास्याया ऊर्ध्वं तदनुलोम-
म्पौर्णमास्यै प्रतीचीनं तत्प्रतिलोमं यत्पौर्णमासीम्पूर्वामालभेत
प्रतिलोममेनावा लभेतामुमपक्षीयमाणमन्वपे ॥ ३ ॥

क्षीयेत सारस्वतौ होमौ पुरस्ताञ्जुहुयादमावास्या
वै सरस्वत्यनुलोममेवेनावा लभतेऽमुमाप्यायमानमन्वा
प्यायत आग्नावैष्णवमेकादशकपालम्पुरस्तान्निर्वपेत्सरस्वत्यै
चरुः सरस्वते द्वादशकपालं यदाग्नेयो भवत्यग्निर्वै
यज्ञमुखं यज्ञमुखमेवर्द्धिम्पुरस्ताद्धत्ते यद्वैष्णवो भवति
यज्ञो वै विष्णुर्यज्ञमेवारभ्य प्र तनुते सरस्वत्यै चरुर्भवति
सरस्वते द्वादशकपालोऽमावास्या वै सरस्वती पूर्णमासः
सरस्वान्तावेव साक्षादा रभत ऋध्नोत्याभ्यान्द्वादशकपालः
सरस्वते भवति मिथुनत्वाय प्रजात्यै मिथुनौ गावौ दक्षिणा
समृद्धौ ॥ ४ ॥

वर्चसा वै ते दर्शपूर्णमासावपं तनुते सरस्वत्यै पञ्चविंशतिश्च ॥ [१]

ऋषयो वा इन्द्रमप्रत्यक्षं नापश्यन्तं वसिष्ठः

प्रत्यक्षम्पश्यत्सोऽब्रवीद्ब्राह्मणं ते वक्ष्यामि यथा त्वत्पुरोहिताः
 प्रजाः प्रजनिष्यन्तेऽथ मेतरेभ्य ऋषिभ्यो मा प्र वोच इति
 तस्मा एतान्थस्तोमभागानब्रवीत्ततो वसिष्ठपुरोहिताः प्रजाः
 प्राजायन्त तस्माद्वासिष्ठो ब्रह्मा कार्यः प्रैव जायते रश्मिरसि
 क्षयाय त्वा क्षयं जिन्वेति॥५॥

आह देवा वै क्षयो देवेभ्य एव यज्ञम्प्राह प्रेतिरसि
 धर्माय त्वा धर्मं जिन्वेत्याह मनुष्या वै धर्मो मनुष्येभ्य
 एव यज्ञम्प्राहान्वितिरसि दिवे त्वा दिवं जिन्वेत्याहैभ्य एव
 लोकेभ्यो यज्ञम्प्राह विष्टम्भोऽसि वृष्ट्यै त्वा वृष्टिं जिन्वेत्याह
 वृष्टिमेवाव॥६॥

रुद्धे प्रवास्यनुवासीत्याह मिथुनत्वायोशिगंसि
 वसुभ्यस्त्वा वसूञ्जिन्वेत्याहाष्टौ वसंव एकादश रुद्रा
 द्वादशादित्या एतावन्तो वै देवास्तेभ्य एव यज्ञम्प्राहौजोऽसि
 पितृभ्यस्त्वा पितृञ्जिन्वेत्याह देवानेव पितृननु सं तनोति
 तन्तुरसि प्रजाभ्यस्त्वा प्रजा जिन्व॥७॥

इत्याह पितृनेव प्रजा अनु सं तनोति पृतनाषाडसि
 पशुभ्यस्त्वा पशूञ्जिन्वेत्याह प्रजा एव पशूननु सं

तनोति रेवदस्योषधीभ्यस्त्वौषधीर्जिन्वेत्याहौषधीष्वेव
 पशून्प्रतिष्ठापयत्यभिजिदसि युक्तग्रावेन्द्राय त्वेन्द्रं
 जिन्वेत्याहाभिजित्या अधिपतिरसि प्राणाय त्वा प्राणम्॥८॥

जिन्वेत्याह प्रजास्वेव प्राणान्दधाति त्रिवृदसि
 प्रवृदसीत्याह मिथुनत्वाय स०रोहोऽसि नीरोहोऽसीत्याह
 प्रजात्यै वसुकोऽसि वेषश्चिरसि वस्यष्टिरसीत्याह
 प्रतिष्ठित्यै॥९॥

जिन्वेत्येवं प्रजा जिन्व प्राणत्रिंशच्च॥ [२]

अग्निना देवेन पृतना जयामि गायत्रेण छन्दसा
 त्रिवृता स्तोमेन रथन्तरेण साम्ना वषट्कारेण वज्रेण
 पूर्वजान्भ्रातृव्यानधरान्पादयाम्यवैनान्बाधे प्रत्येनान्नुदे-
 ऽस्मिन्क्षयेऽस्मिन्भूमिलोके योऽस्मान्द्वेष्टि यं च वयं द्विष्मो
 विष्णोः क्रमेणात्येनान्क्रामामीन्द्रेण देवेन पृतना जयामि
 त्रैष्टुभेन छन्दसा पञ्चदशेन स्तोमेन बृहता साम्ना वषट्कारेण
 वज्रेण॥१०॥

सहजान् विश्वेभिर्देवेभिः पृतना जयामि जागतेन
 छन्दसा सप्तदशेन स्तोमेन वामदेव्येन साम्ना वषट्कारेण

वज्रेणापरजानिन्द्रेण सयुजो वयं सांसह्याम पृतन्यतः।
घ्नन्तो वृत्राण्यप्रति। यत्ते अग्ने तेजस्तेनाहं तेजस्वी भूयासं
यत्ते अग्ने वर्चस्तेनाहं वचस्वी भूयासं यत्ते अग्ने हरस्तेनाहं
हरस्वी भूयासम्॥११॥

बृहता साम्नां वषट्कारेण वज्रेण षट्त्वारिंशच्च॥ [३]

ये देवा यज्ञह्नो यज्ञमुषः पृथिव्यामध्यासन्ते। अग्निर्मा
तेभ्यो रक्षतु गच्छेम सुकृतो वयम्। आगन्म मित्रावरुणा
वरेण्या रात्रीणाम्भागो युवयोर्यो अस्ति। नाकं गृह्णानाः
सुकृतस्य लोके तृतीये पृष्ठे अधि रोचने दिवः। ये देवा
यज्ञह्नो यज्ञमुषोऽन्तरिक्षेऽध्यासन्ते। वायुर्मा तेभ्यो रक्षतु
गच्छेम सुकृतो वयम्। यास्ते रात्रीः सवितः॥१२॥

देवयानीरन्तरा द्यावापृथिवी वियन्ति। गृहैश्च सर्वैः प्रजया
न्वग्ने सुवो रुहाणास्तरता रजांसि। ये देवा यज्ञह्नो
यज्ञमुषो दिव्यध्यासन्ते। सूर्यो मा तेभ्यो रक्षतु गच्छेम
सुकृतो वयम्। येनेन्द्राय समभरः पयांस्युत्तमेन हविषा
जातवेदः। तेनाग्ने त्वमुत वर्धयेमं सजातानां श्रेष्ठ आ
धेह्येनम्। यज्ञह्नो वै देवा यज्ञमुषः॥१३॥

सन्ति॒ त ए॒षु लो॒केष्वा॑स॒त आ॒ददा॑ना विम॒थ्ना॒ना यो
ददा॑ति॒ यो यज॑ते॒ तस्य॑। ये दे॒वा य॑ज्ञ॒हनः॑ पृथि॒व्याम॑ध्यास॒ते
ये अ॒न्तरि॑क्षे॒ ये दि॒वीत्या॑हे॒माने॒व लो॒काऽस्ती॒र्त्वा स॒गृहः॑
सप॑शुः सुव॒र्गं लो॒कमे॒त्यप॒ वै सोम॑ने॒जाना॑द्दे॒वता॑श्च य॒ज्ञश्च॑
क्राम॑न्त्याग्ने॒यं पञ्च॑कपालमुदवसा॒नीयं॑ निर्व॒पेद॒ग्निः सर्वा॑
दे॒वताः॑॥१४॥

पाङ्क्तौ॑ य॒ज्ञो दे॒वता॑श्चै॒व य॒ज्ञं चा॒व रु॒द्धे गा॒य॒त्रो वा
अ॒ग्निर्गा॑य॒त्रछ॑न्दा॒स्तं छ॒न्दसा॒ व्य॑र्धयति॒ यत्पञ्च॑कपालं
क॒रोत्य॑ष्टाकपालः॒ कार्या॑ऽष्टाक्ष॒रा गा॒य॒त्री गा॑य॒त्रो-
ऽग्नि॑र्गा॒य॒त्रछ॑न्दाः॒ स्वेनै॒वैनं॑ छ॒न्दसा॒ सम॑र्धयति॒ प॒ङ्क्तौ॑
याज्या॑नुवा॒क्ये भ॒वतः॑ पाङ्क्तौ॑ य॒ज्ञस्तेनै॒व य॒ज्ञान्नैति॑॥१५॥

स॒वि॒त॒र्दे॒वा य॑ज्ञ॒मुषः॑ सर्वा॑ दे॒वता॑न्निचि॒त्वारि॑श॒च्च॥ [४]

सूर्यो॑ मा दे॒वो दे॒वेभ्यः॑ पा॒तु वा॒युर॒न्तरि॑क्षाद्यज॒मानो॒-
ऽग्नि॑र्मा पा॒तु चक्षु॑षः। सक्ष॒ शूष॒ सवि॑त॒र्विश्व॑च॒र्षण
ए॒तेभिः॑ सोम॒ नाम॑भिर्वि॒धेम ते॒ तेभिः॑ सोम॒ नाम॑भिर्वि॒धेम
ते। अ॒हम्प॒रस्ता॑द्द॒हम॒वस्ता॑द्द॒हं ज्योति॑षा॒ वि तमो॑
ववा॒र। यद॒न्तरि॑क्षं॒ तदु॑ मे पि॒ताभू॑द्द॒हं सूर्य॑मु॒भय॑तो

ददर्शाहम्भूयासमुत्तमः संमानानाम्॥१६॥

आ संमुद्रादाऽन्तरिक्षात्प्रजापतिरुदधिं च्यावयातीन्द्रः प्र
स्रौतु मरुतो वर्षयन्तून्नम्भय पृथिवीम्भिन्द्रीदं दिव्यं नभः।
उद्रो दिव्यस्य नो देहीशानो वि सृजा दृतिम्। पशवो वा एते
यदादित्य एष रुद्रो यदग्निरोषधीः प्रास्याग्नावादित्यं जुहोति
रुद्रादेव पशून्तर्दधात्यथो ओषधीष्वेव पशून्॥१७॥

प्रतिष्ठापयति कविर्यज्ञस्य वि तनोति पन्थां नाकस्य
पृष्ठे अधि रोचने दिवः। येन हव्यं वहसि यासि दूत इतः
प्रचेता अमुतः सनीयान्। यास्ते विश्वाः समिधः सन्त्यग्ने याः
पृथिव्याम्बर्हिषि सूर्ये याः। तास्ते गच्छन्त्वाहुतिं घृतस्य
देवायते यजमानाय शर्म। आशासानः सुवीर्यं रायस्पोषः
स्वश्चियम्। बृहस्पतिना राया स्वगाकृतो मह्यं यजमानाय
तिष्ठ॥१८॥

समानानामोषधीष्वेव पशून्मह्यं यजमानायैकञ्च॥ [५]

सं त्वा नह्यामि पयसा घृतेन सं त्वा नह्याम्यप ओषधीभिः।
सं त्वा नह्यामि प्रजयाहमद्य सा दीक्षिता संनवो वाजमस्मे।
प्रैतु ब्रह्मणस्पती वेदिं वर्णेन सीदतु। अथाहमनुकामिनी स्वे

लो॒के वि॒शा इ॒ह। सु॒प्र॒जसं॑स्त्वा व॒यः सु॒प॒त्नीरु॑पं सेदिम। अ॒ग्ने
स॒प॒त्न॒द॒र्भ॒न॒म॒द॒ध्या॒सो अ॒दा॒भ्य॒म्। इ॒मं वि॒ ष्या॑मि वरुणस्य
पाश॑म्॥१९॥

यम॑ब॒ध्री॒त स॒वि॒ता सु॒के॒तः। धा॒तुश्च॒ यो॒नौ सु॒कृ॒तस्य॑ लो॒के
स्यो॒नं मे॑ स॒ह प॒त्या॑ करोमि। प्रे॒ह्यु॒दे॒ह्यु॒तस्य॑ वा॒मीर॑न्व॒ग्नि॒स्ते-
ऽग्रं॑ न॒य॒त्वदि॑ति॒र्मध्यं॑ द॒दता॑ रु॒द्राव॑सृ॒ष्टासि॑ यु॒वा ना॒म मा
मा॑ हि॒ःसी॒र्वसु॑भ्यो रु॒द्रेभ्य॑ आ॒दित्ये॑भ्यो वि॒श्वेभ्यो॑ वो दे॒वेभ्यः॑
पु॒त्रेज॑नीर्गृह्णामि य॒ज्ञाय॑ वः पु॒त्रेज॑नीः सा॒दया॑मि वि॒श्वस्य॑ ते
वि॒श्वाव॑तो वृ॒ष्णि॒याव॑तः॥२०॥

तवा॑ग्ने वा॒मीर॑नु॒ स॒न्दृ॒शि वि॒श्वा रे॒ताः॑सि धि॒षी॒यागं॑ दे॒वान्
य॒ज्ञो नि॑ दे॒वीर्दे॒वेभ्यो॑ य॒ज्ञम॑शिष॒न्नस्मि॑न्त्सु॒न्वति॑ यज॑मान
आ॒शिषः॑ स्वाहा॑कृ॒ताः स॒मु॒द्रे॒ष्टा ग॑न्ध॒र्वमा॑ ति॒ष्ठता॑ऽनु। वा॒तस्य॑
प॒त्न॒न्नि॒ड ई॒डि॒ताः॥२१॥

पाशं वृष्णि॒याव॑तस्त्रि॒ंशच्च॑॥ [६]

व॒ष॒ट्कारो॑ वै गा॒य॒त्रि॒यै शि॒रोऽच्छि॑न्न॒त्तस्यै॑ र॒सः प॑रा॒प॒त॒त्स
पृ॒थि॒वीम्प्रा॑वि॒श॒त्स ख॑दि॒रोऽभ॑व॒द्यस्य॑ खादि॒रः सु॒वो भ॑व॒ति
छ॒न्द॑सा॒मे॒व र॑से॒नाव॑ द्यति॒ सर॑सा अ॒स्याहु॑तयो भव॒न्ति

तृतीयस्यामितो दिवि सोम आसीत्तं गायत्र्याहरत्तस्य
पर्णमच्छिद्यत् तत्पर्णोऽभवत्तत्पर्णस्य पर्णत्वं यस्य पर्णमयी
जुहूः॥ २२॥

भवन्ति सौम्या अस्याहुतयो भवन्ति जुषन्तेऽस्य देवा
आहुतीर्देवा वै ब्रह्मन्नवदन्त तत्पर्ण उपाशृणोत्सुश्रवा वै नाम
यस्य पर्णमयी जुहूर्भवति न पापः श्लोकः शृणोति ब्रह्म
वै पर्णो विष्मरुतोऽन्नं विष्मारुतोऽश्वत्थो यस्य पर्णमयी
जुहूर्भवत्याश्वत्थ्युपभृद्ब्रह्मणैवान्नमव रुन्देऽथो ब्रह्म॥ २३॥

एव विश्वध्यूहति राष्ट्रं वै पर्णो विडंश्वत्थो
यत्पर्णमयी जुहूर्भवत्याश्वत्थ्युपभृद्राष्ट्रमेव विश्वध्यूहति
प्रजापतिर्वा अजुहोत्सा यत्राहुतिः प्रत्यतिष्ठत्ततो विकङ्कत
उदतिष्ठत्ततः प्रजा असृजत् यस्य वैकङ्कती ध्रुवा भवति
प्रत्येवास्याहुतयस्तिष्ठन्त्यथो प्रैव जायत एतद्वै सुचा
रूपं यस्यैव रूपाः सुचो भवन्ति सर्वाण्येवैन रूपाणि
पशूनामुप तिष्ठन्ते नास्यापरूपमात्मञ्जायते॥ २४॥

जुहूरथो ब्रह्म सुचा सप्तदश च॥ [७]

उपयामगृहीतोऽसि प्रजापतये त्वा ज्योतिष्मते

ज्योतिष्मन्तं गृह्णामि दक्षाय दक्षवृधे रातं देवेभ्यो-
 ऽग्निजिह्वेभ्यस्त्वर्तायुभ्य इन्द्रज्येष्ठेभ्यो वरुणराजभ्यो
 वातापिभ्यः पर्जन्यात्मभ्यो दिवे त्वान्तरिक्षाय त्वा पृथिव्यै
 त्वापेन्द्र द्विषतो मनोऽप जिज्यासतो जुह्यप यो नो-
 ऽरातीयति तं जहि प्राणाय त्वापानाय त्वा व्यानाय त्वा
 सते त्वासते त्वाद्ध्यस्त्वौषधीभ्यो विश्वेभ्यस्त्वा भूतेभ्यो यतः
 प्रजा अक्विर्द्रा अजायन्त तस्मै त्वा प्रजापतये विभूदात्रे
 ज्योतिष्मते ज्योतिष्मन्तं जुहोमि॥२५॥

ओषधीभ्यश्चतुर्दश च॥ [८]

यां वा अध्वर्युश्च यजमानश्च देवतामन्तरितस्तस्या आ
 वृश्चेते प्राजापत्यं दधिग्रहं गृहीयात्प्रजापतिः सर्वा देवता
 देवताभ्य एव नि हुवाते ज्येष्ठो वा एष ग्रहाणां यस्यैष
 गृह्यते ज्यैष्ठ्यमेव गच्छति सर्वासां वा एतद्देवतानां रूपं
 यदेष ग्रहो यस्यैष गृह्यते सर्वाण्येवैनं रूपाणि पशूनामुप
 तिष्ठन्त उपयामगृहीतः॥२६॥

असि प्रजापतये त्वा ज्योतिष्मते ज्योतिष्मन्तं
 गृह्णामीत्याह ज्योतिरेवैनं समानानां करोत्यग्निजिह्वेभ्यस्त्वर्ताय

इत्या॑हैताव॑तीर्वै दे॒वता॒स्ताभ्य॑ ए॒वैन॒ः सर्वा॑भ्यो गृ॒ह्णात्य॑पेन्द्र
द्विष॑तो मन॒ इत्या॑ह॒ भ्रातृ॑व्यापनुत्यै प्रा॒णाय॑ त्वापा॒नाय॑
त्वेत्या॑ह प्रा॒णाने॒व यज॑माने दधाति॒ तस्मै॑ त्वा प्र॒जाप॑तये
विभू॑दात्रे ज्योति॑ष्मते ज्योति॑ष्मन्तं जुहोमि॥२७॥

इत्या॑ह प्र॒जाप॑तिः सर्वा॑ दे॒वताः सर्वा॑भ्य ए॒वैन॑
दे॒वता॑भ्यो जुहोत्याज्य॒ग्रहं॑ गृ॒ह्णीया॒त्तेज॑स्कामस्य॒ तेजो॑ वा
आज्य॑न्तेज॒स्यैव॑ भवति सोम॒ग्रहं॑ गृ॒ह्णीया॒द्ब्रह्म॑वर्च॒सका॑मस्य
ब्रह्म॑वर्च॒सं वै सोमो॑ ब्रह्म॑वर्च॒स्यैव॑ भवति दधि॒ग्रहं॑
गृ॒ह्णीया॒त्पशु॑का॒मस्यो॑र्ग्वै दध्यू॒र्कश॑वं ऊ॒र्जैवा॒स्मा ऊ॒र्जं
प॒शून॑वं रुन्दे॥२८॥

उ॒प॒या॒मगृ॑हीतो जुहोमि॒ त्रिच॑त्वारि॒ंशच्च॥ [९]

त्वे ऋतु॑मपि॒ वृञ्ज॑न्ति॒ विश्वे॒ द्विर्य॑दे॒ते त्रि॑र्भव॒न्त्यूमाः॑। स्वा॒दोः
स्वादी॑यः स्वा॒दुना॑ सृजा॒ सम॑तं ऊ॒ षु मधु॑ मधु॒नाभि॑ योधि।
उ॒प॒या॒मगृ॑हीतोऽसि प्र॒जाप॑तये त्वा जुष्टं॑ गृ॒ह्णाम्ये॒ष ते॒ योनिः॑
प्र॒जाप॑तये त्वा। प्रा॒ण॒ग्र॒हान्गृ॑ह्णात्ये॒ताव॑द्वा अ॑स्ति॒ याव॑दे॒ते ग्र॒हाः
स्तोमा॑श्छन्दा॒ंसि पृ॑ष्ठानि दि॒शो याव॑दे॒वास्ति॒ तत्॥२९॥

अव॑ रुन्दे ज्ये॒ष्ठा वा ए॒तान्ब्रा॑ह्म॒णाः पु॒रा वि॒द्वाम॑क्र॒न्तस्मा॑त्तेषा॒

सर्वा दिशोऽभिजिता अभूवन् यस्यैते गृह्यन्ते ज्यैष्ठ्यमेव
 गच्छत्यभि दिशो जयति पञ्च गृह्यन्ते पञ्च दिशः सर्वास्वेव
 दिक्ष्वध्रुवन्ति नवनव गृह्यन्ते नव वै पुरुषे प्राणाः प्राणानेव
 यजमानेषु दधति प्रायणीर्ये चोदयनीर्ये च गृह्यन्ते प्राणा वै
 प्राणग्रहाः ॥ ३० ॥

प्राणैरेव प्रयन्ति प्राणैरुद्यन्ति दशमेऽहन्गृह्यन्ते प्राणा वै
 प्राणग्रहाः प्राणेभ्यः खलु वा एतत्प्रजा यन्ति यद्वामदेव्यं
 योनेश्च्यवते दशमेऽहन्वामदेव्यं योनेश्च्यवते यदशमेऽहन्गृह्यन्ते
 प्राणेभ्य एव तत्प्रजा न यन्ति ॥ ३१ ॥

तत्प्राणग्रहाः सप्तत्रिंशच्च ॥ [१०]

प्र देवं देव्या धिया भरता जातवेदसम्। हव्या नो
 वक्षदानुषक्। अयमुष्य प्र देवयुरहोता यज्ञाय नीयते। रथो न
 योरभीवृतो घृणीवाश्चेतति त्मना। अयमग्निरुरुष्यत्यमृतादिव
 जन्मनः। सहसश्चिथ्सहीयां देवो जीवातवे कृतः। इडायास्त्वा
 पदे वयं नाभा पृथिव्या अधि। जातवेदो नि धीमह्यग्ने
 हव्याय वोढवे ॥ ३२ ॥

अग्ने विश्वेभिः स्वनीक देवैरूर्णावन्तम्प्रथमः सीद योनिम्।

कुलायिनं घृतवन्तं सवित्रे यज्ञं नय यजमानाय साधु।
सीदं होतः स्व उं लोके चिकित्वान्त्सादया यज्ञं सुकृतस्य
योनौ। देवावीर्देवान् हविषा यजास्यग्रे बृहद्यजमाने वयो धाः।
नि होता होतृषदने विदानस्त्वेषो दीदिवां असदथ्सुदक्षः।
अदब्धव्रतप्रमतिर्वसिष्ठः सहस्रम्भरः शुचिजिह्वो अग्निः। त्वं
दूतस्त्वम्॥ ३३॥

उ नः परस्पास्त्वं वस्य आ वृषभ प्रणेता। अग्रे तोकस्य
नस्तने तनूनामप्रयुच्छन्दीद्यद्बोधि गोपाः। अभि त्वा देव
सवितरीशानं वार्याणाम्। सदावन्भागमीमहे। मही द्यौः
पृथिवी च न इमं यज्ञमिमिक्षताम्। पिपृतां नो भरीमभिः।
त्वामग्रे पुष्करादध्यथर्वा निरमन्थत। मूर्ध्नो विश्वस्य वाघतः।
तमु॥ ३४॥

त्वा दध्यङ्घ्रिः पुत्र ईधे अथर्वणः। वृत्रहणं पुरन्दरम्। तमु
त्वा पाथ्यो वृषा समीधे दस्युहन्तमम्। धनंजयं रणेरणे।
उत ब्रुवन्तु जन्तव उदग्निर्वृत्रहाजनि। धनंजयो रणेरणे। आ
यं हस्ते न खादिनं शिशुं जातं न बिभ्रति। विशामग्निं
स्वध्वरम्। प्र देवं देववीतये भरता वसुवित्तमम्। आ स्वे

योनौ नि षीदतु। आ॥३५॥

जा॒तं जा॒तवे॑दसि प्रि॒यं शि॑शी॒ताति॑थिम्। स्यो॒न आ
गृ॒हप॑तिम्। अ॒ग्निना॒ऽग्निः समि॑ध्यते क॒विर्गृ॑हप॑तिर्यु॒वा।
ह॒व्यवा॒ङ्मुह्य॑स्यः। त्वं ह्य॑ग्ने अ॒ग्निना॒ विप्रो॒ विप्रे॑ण
सन्ध॑स॒ता। सखा॒ सख्या॑ समि॑ध्यसे। तम्म॑र्जयन्त सु॒क्रतुं
पुरो॒यावा॑नमा॒जिषु॑। स्वेषु॒ क्षये॑षु वा॒जिनम्। य॒ज्ञेन॑
य॒ज्ञम॑यजन्त दे॒वास्ता॑नि॒ धर्मा॑णि प्रथ॒मान्या॑सन्। ते ह
नाक॑म्महि॒मानः॑ सचन्ते॒ यत्र पूर्वे॑ सा॒ध्याः सन्ति॑ दे॒वाः॥३६॥

वोढ॑वे दू॒तस्त्वन्त॑मुं सी॒दत्वा यत्र॑ च॒त्वारि॑ च॥[११]

यु॒ञ्जान॑ इ॒माम॑गृ॒ष्णं दे॒वस्य॑ सन्ते वि पा॒जसा॒ वस॑वस्त्वा॒ समा॑स्त्वो॒र्ध्वा अ॒स्याकू॑तिं यद॑ग्ने
यान्य॑ग्ने यं य॒ज्ञमेका॑दश॥११॥ यु॒ञ्जानो॑ वर्मं च स्थ आ॒दित्या॑स्त्वा॒ भार॑ती॒ स्वां अह॑ं
प॒द्वत्वारि॑शत्॥४६॥ यु॒ञ्जानो॑ वा॒जेवा॑जे॥[१२]